Vastaus valtuustoaloitteeseen: Vihdin vasemmistoliitto, Vihdin kunnan on laadittava selkeät ja sitovat ohjeistukset työehtojen polkemisen, työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjumiseksi kunnan toiminnassa, alihankintaketjuissa ja hankinnoissa

Elinvoimalautakunta 8.9.2026 § 38

Vihdin kunta pitää työehtojen polkemisen, työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan ehkäisemistä erittäin tärkeänä. Kunta sitoutuu kaikessa toiminnassaan noudattamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä sekä virka- ja työehtosopimuksia. Kunnan työnantajatoimintaa ohjaavat muun muassa työlainsäädäntö, kunnalliset virka- ja työehtosopimukset sekä julkista hallintoa koskevat avoimuuden, yhdenvertaisuuden ja hyvän hallinnon periaatteet. Julkisen sektorin toiminta perustuu lakisääteiseen päätöksenteon ja viranomaistoiminnan läpinäkyvyyteen ja on laajasti valvottua.

Kunnan hankintatoimintaa ohjaavat hankintalainsäädäntö, tilaajavastuulaki sekä Vihdin kunnan oma hankintaohje. Hankintaohjeessa hankintojen strategisiksi periaatteiksi on määritelty muun muassa sosiaalinen kestävyys ja työelämän perusoikeuksien toteutumisen varmistaminen. Sosiaaliset näkökohdat huomioidaan hankinnan kohteen määrittelyssä, toimittajien soveltuvuuden arvioinnissa, tarjousten vertailussa ja sopimusehdoissa.

Hankintaohje sisältää tilaajavastuulain mukaisten velvoitteiden toteuttamista koskevat menettelyt. Ennen sopimuksen tekemistä toimittajalta ja sen alihankkijoilta pyydetään selvitykset muun muassa verojen ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta, työterveyshuollon järjestämisestä sekä sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista. Sopimuskauden aikana velvoitteiden toteutumista seurataan osana sopimusvalvontaa.

Työperäisen hyväksikäytön, työehtojen polkemisen ja ihmiskaupan torjuntaa on edistetty valtakunnallisesti lainsäädännöllä, kansallisilla strategioilla ja julkisia hankintoja koskevilla ohjeilla. Valtiovarainministeriön toimeksiannosta laadittu HEUNI:n opas tarjoaa julkisille hankintayksiköille käytännön malleja työperäisen hyväksikäytön riskien tunnistamiseen, ehkäisemiseen ja valvontaan hankinnoissa ja alihankintaketjuissa. Opas on laadittu kuntien ja muiden julkisten hankintayksiköiden tueksi.

Valmistelussa on arvioitu myös tarvetta laatia erillinen Vihdin kunnan ohjeistus työehtojen polkemisen, työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjumiseksi. Arvioinnin perusteella kunnan näkemyksenä on, ettei erillinen, voimassa olevan sääntelyn ja nykyisten ohjeiden kanssa päällekkäinen ohjeistus ole tällä hetkellä tarkoituksenmukainen. Kunnan toimintaa ohjaavat jo hankintalainsäädäntö, tilaajavastuulaki, työ- ja rikosoikeudellinen lainsäädäntö sekä valtakunnalliset vastuullisia hankintoja koskevat ohjeet ja suositukset. Myös riskien tunnistamiseen ja

ehkäisemiseen on olemassa julkisille hankintayksiköille laadittua valtakunnallista ohjeistusta.

Valmistelun perusteella Vihdin kunnassa on jo käytössä työehtojen noudattamista, tilaajavastuuta, sopimusvalvontaa ja sosiaalisesti vastuullisia hankintoja koskevia sitovia menettelyjä, jotka ehkäisevät työperäistä hyväksikäyttöä ja työehtojen polkemista.

Voimassa oleva hankintaohje painottuu erityisesti velvoitteiden ennaltaehkäisevään noudattamiseen, tarjoajien soveltuvuuden arviointiin ja sopimuskauden valvontaan. Työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan riskit voivat kuitenkin liittyä sekä palvelu- ja urakkahankintoihin että tavarahankintojen toimitus- ja alihankintaketjuihin. Kunta pitää tärkeänä seurata ilmiöiden kehittymistä, valtakunnallista ohjausta ja hankintojen vastuullisuutta koskevia suosituksia. Hankintaohjeen tulevissa päivityksissä voidaan arvioida tarvetta tarkastella nykyisiä menettelyjä esimerkiksi riskien ja riskialojen tunnistamisen, alihankinta- ja toimitusketjujen läpinäkyvyyden, epäilytilanteissa toimimisen sekä muiden ehkäisevien käytäntöjen näkökulmasta. Arvioinnissa voidaan hyödyntää valtakunnallisia suosituksia ja viranomaisohjeita.

Kunta seuraa lainsäädännön ja valtakunnallisen ohjauksen kehittymistä sekä arvioi hankintaohjeensa ja sopimuskäytäntöjensä kehittämistarpeita tulevien päivitysten yhteydessä. Mikäli suositusten, riskienarvioinnin tai käytännön kokemusten perusteella ilmenee tarvetta täsmentää työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan ehkäisyyn liittyviä menettelyjä, ne huomioidaan hankintaohjeen kehittämisessä.

Aloitteessa esitetty tavoite on kannatettava, ja sen mukaisia menettelyjä toteutetaan jo nykyisin Vihdin kunnan toiminnassa voimassa olevan lainsäädännön, tilaajavastuuta koskevien velvoitteiden sekä kunnan hankintaohjeen mukaisesti. Kunta katsoo, ettei erillisen paikallisen ohjeistuksen laatiminen tällä hetkellä ole tarpeen, koska asiaa koskee laaja valtakunnallinen sääntely ja ohjeistus. Kunta seuraa lainsäädännön ja kansallisten suositusten kehittymistä sekä arvioi hankintaohjeensa ja sopimuskäytäntöjensä kehittämistarpeita tulevien päivitysten yhteydessä.

Toimivalta — Hallintosääntö 26§, 142§

Valmistelija — Jaana Hakkarainen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 137 3593

Esittelijä — Elinvoimajohtaja Mika Herpiö

Ehdotus — Elinvoimalautakunta merkitsee edellä esitetyn selvityksen tiedoksi ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se

1. merkitsee edellä esitetyn selvityksen tiedoksi ja
2. toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Elinvoimalautakunta merkitsi edellä esitetyn selvityksen tiedoksi ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se
1. merkitsee edellä esitetyn selvityksen tiedoksi ja
2. toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Tiedoksi

Kunnanhallitus 5.10.2026 § 206

Toimivalta Hallintosääntö § 23 ja § 79

Valmistelija Jaana Hakkarainen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 137 3593

Esittelijä Kunnanjohtaja Erkki Eerola

Ehdotus Kunnanhallitus merkitsee edellä esitetyn selvityksen tiedoksi ja esittää kunnanvaltuustolle, että se
1. merkitsee selvityksen tiedoksi ja;
2. toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi

Päätös Kunnanhallitus merkitsi edellä esitetyn selvityksen tiedoksi ja esitti kunnanvaltuustolle, että se
1. merkitsee selvityksen tiedoksi ja;
2. toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi

Tiedoksi

Kunnanvaltuusto 16.11.2026
93/00.01.02/2026

Ehdotus Kunnanvaltuusto

1. merkitsee esitetyn selvityksen tiedoksi ja;
2. toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Tiedoksi aloitteen tekijä